

ล้อกผล

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรมเพราะว่าธรรมะเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงหัวใจ เราเป็นนักบวชนะ นักบวช งานของเรา นี่สมบัติของพระ สมบัติของพระคือธรรมและวินัย ธรรมในหัวใจ วินัย คือ รู้กันเพื่อรักษาเราไว้ รักษาเราไว้นะ เรื่องของโลก

โลก เห็นไหม ไหลไปตามโลก ถ้าทวนกระแสจะกลับมาเป็นธรรม ถ้าทวนกระแสกลับมา เป็นเรา เห็นไหม เพราะเราเห็นภัยในวัฏสงสารอยู่แล้ว เราถึงได้บวชไง จะหาทางออกจาก วัฏสงสาร ถ้าหาทางออกจากวัฏสงสาร เห็นไหม เราต้องทำตามความเป็นจริง

ถ้าทำความเป็นจริง เวลาเราบวช เราก็บวชจริงๆ บวชเป็นจริง เป็นสมมุติสงฆ์ สงฆ์ยกเข้า หมู่เป็นสงฆ์ สงฆ์ สังฆะเป็นผู้ที่เห็นภัยในวัฏฏะ ถ้าเห็นภัยในวัฏฏะนะ เราจะมีช่องทาง มีข้อวัตร ปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ เครื่องอยู่สิ่งนี้

คนเรานะ เวลาไปในทะเล เวลาเรือแตก เขามีสิ่งใดเกาะไว้เพื่อดำรงชีวิตของเขา เขาต้อง รักษาชีวิตของเขาเพื่อจะเข้าสู่ฝั่งให้ได้ นี่เราอยู่ในวัฏฏะ ผลของวัฏฏะการเวียนตายเวียนเกิดผลของ วัฏฏะ เวลาเราบวชมา เห็นภัยในวัฏสงสาร เราบวชมาเป็นสมมุติสงฆ์ นี่ธรรมและวินัยเป็นเครื่อง อาศัย ให้เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นความเป็นจริงของเราขึ้นมา

ถ้าเป็นความจริงของเราขึ้นมา เห็นไหม มันเป็นความจริง ความจริงทนการพิสูจน์ ตรวจสอบ แต่ถ้าเป็นความไม่จริง เห็นไหม เราศึกษาขึ้นมา เราบวชมาเป็นพระ นี่สมมุติสงฆ์ ยก เข้าหมู่มาเป็นสงฆ์ ยกเข้าหมู่มาเป็นสงฆ์แล้วนี่ เราเห็นภัยในวัฏสงสาร เราต้องประพฤติปฏิบัติของ เรา

ถ้าประพฤติปฏิบัติตามข้อเท็จจริงของเรา มันจะเป็นความจริงของเรา แต่ถ้าไม่เป็นความจริงของเรา ถ้าเราศึกษาแล้วเรามีความใฝ่ฝัน เรามีความต้องการปรารถนา มันจะล้อกลไ่ ถ้าเราล้อกล เห็นไหม เหมือนสัญญา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้ว ธรรมเป็นอย่างนั้นๆ ความเข้าใจไ่ ความเข้าใจของเราว่าธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วเราเข้าใจ แต่เราเข้าใจในทางการศึกษา เราเข้าใจทางวิชาการ

ถ้าทางวิชาการ เห็นไหม เรามีกิเลสค้นหาความทะยานอยากอยู่ในจิตใต้สำนึก จิตใต้สำนึกของเรามันมีวิชา คือ ความไม่รู้ของมัน ในเมื่อจิตใต้สำนึกของความไม่รู้ของมัน สิ่งที่อยู่ออกมา มันรู้ตามสมุทัย ตามค้นหาความทะยานอยาก ถ้ารู้ตามค้นหาทะยานอยาก สิ่งนี้เป็นธรรมๆ นี่มันล้อกล

ถ้ามันล้อกลขึ้นมา ผลมันต้องเป็นแบบนั้น ถ้าเราล้อกลของเราไว้แล้ว ถ้าเราล้อกลของเรา เราประพฤติปฏิบัติไป มันไม่ได้ผลตามนั้น เราก็จะคลอนแคลน การล้อกล ถ้ามันล้อกลด้วยวิชา มันล้อกลไว้ ล้อกลเพราะการศึกษา

การศึกษาความเข้าใจ เรารู้เราเข้าใจตามธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรา เข้าใจได้ พอเราเข้าใจมันก็ล้อกลไว้ พอล้อกลไว้ เราประพฤติปฏิบัติต้องให้ตามความเป็นผลแบบนั้น ถ้าตามผลแบบนั้น ถ้ามันตามสัญญาอารมณ์มันได้ตามนั้นเพราะมันล้อกลของมันไว้ แต่เป็นความจริงไหม? มันไม่เป็นความจริงเพราะมันจะเสื่อม

สิ่งที่มันเสื่อม จิตที่เจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญนี้เป็นธรรมชาติของมัน เห็นไหม คำว่า “เกิดดับ เดี่ยวดี เดี่ยวร้าย” ดีก็เกิดดับ ชั่วก็เกิดดับ นี่เวลามันเกิดดับ เวลาดีมันเกิดดับ เกิดดับอย่างไร เกิดดับเพราะมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาไ่

ถ้ามันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผลที่ล้อกลไว้ ผลที่เราล้อกลไว้ว่ามันต้องเป็นแบบนั้น เวลามันไม่เป็นตามความปรารถนาของเรา เราก็จะเสียใจ มันไม่เป็นไปตามความปรารถนา มันไม่เป็นไปตามความเป็นจริงเพราะไปล้อกลไว้ด้วยกิเลส ล้อกลไว้ด้วยวิชาว่าจะให้เป็นแบบนั้น แล้วใครจะไปปลดล้อกลมันได้ละ มันปลดล้อกล เพราะทฤษฎีมันล้อกลไว้ มันล้อกลสิ่งนี้ไว้ เราล้อกลของเราไว้แล้ว มันต้องให้เป็นแบบนั้น แต่มันไม่เป็นตามความที่เราปรารถนา พอไม่เป็นตามปรารถนา เราก็คลอนแคลนแล้ว ทำไมไม่เป็นแบบนั้นเพราะมันไม่เป็นความจริงกับเราไ่ ฉะนั้น คนที่เห็นภัยในวัฏสงสารนะ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นไปตามความเป็นจริง

คูตินสมัยพุทธกาล โปฐิละเขาเป็นอาจารย์นะ เขาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ เขาสั่งสอนลูกศิษย์ของเขาได้ ลูกศิษย์เป็นห้าร้อยนะ ไปไหนนะ ทางวิชาการจะเคลียร์ได้หมด ใครถามปัญหาตอบได้หมดละ พอตบได้หมด

แต่เวลาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม “โปฐิละ ไบลานเปล่ามาแล้วหรือ ไบลานเปล่าจะกลับแล้วหรือ” นี่ไบลานเปล่าๆ ล็อกผลไว้ ผลที่ศึกษา ที่ความเข้านั้นเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วตัวเองก็ล็อกไว้ว่าตัวเองรู้ แล้วสั่งสอนได้ๆ อ้าว! ทางวิชาการมันพูดได้ไง

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ นี่ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเราละ เป็นธรรมโอสธ มันผ่อนคลายความทุกข์ความเศร้าของเราได้ มันเป็นความจริง นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นทางวิชาการที่มันเป็นความจริงของมัน ความจริงมันทนกับการพิสูจน์

แม้แต่การพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ พิสูจน์ในทางการศึกษาของเรา มันก็เป็นความจริงอย่างนั้น ถ้าเป็นความจริงอย่างนั้น เราก็ศึกษามา เห็นไหม เราก็รู้ได้อย่างโปฐิละ ไบลานเปล่าๆ มันรู้ของมัน บอกได้ ถามได้ แต่ถ้าเอาความเป็นจริง มันไม่มี เห็นไหม มันล็อกไว้ ล็อกด้วยความไม่รู้ กิเลสอวิชชามันไม่รู้ แล้วมันล็อก ล็อกธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็นของเรา แล้วทางวิชาการมันก็เคลียร์ได้ไง เวลาเขาถามปัญหา ตอบได้หมด

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะบอกว่า “ไบลานเปล่า” ละ ไบลานเปล่าเพราะมันไม่เป็นความจริงไง เพราะมันเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา ทั้งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีชีวิตอยู่นะ โปฐิละไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ “ไบลานเปล่ามาแล้วหรือ” เจ้าของเขานั่งอยู่นั้น เจ้าของธรรมะนั่งอยู่นั้น แล้วก็จำขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา แล้วก็เทศน์ว่าการไป นี่เผยแพร่ไปมันก็ต้องตามทางวิชาการ ถูก เห็นไหม

คันถธุระ วิปัสสนาธุระ ถ้าคันถธุระมันก็ถูก ถูกเพราะเผยแพร่ไป ในเมื่อสาธุชนเขาก็ได้ศึกษา ได้จดได้จำ ได้ท่องบ่นกันไปเพื่อเป็นทางวิชาการ เพื่อเป็นการเผยแพร่ธรรมกันไป แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นจะเห็นตถาคต” เห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตามความเป็นจริง

เวลาเราคิดถึง ออกพรรษาแล้วก็ไปกราบไปไหว้ ออกพรรษาแล้วก็เป็นประจำเพณี ทุกคนจะไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะใครๆ ก็อยากเห็นตัวจริง นี่ก็เหมือนกัน แต่เวลาปฏิบัติขึ้นมาแล้ว ธรรมมันอยู่กับเรา

เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ อัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวานะ รู้ธรรมความเป็นจริงสิ่งต่างๆ เวลาเผยแผ่ธรรมไปนี้ อัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวาเป็นกำลังสำคัญในศาสนา ถ้าเป็นความจริงแล้วนี่ เป็นกำลังของศาสนา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่าการ พระที่ได้ฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์มาแล้ว ไม่เข้าใจ ไปถามพระสารีบุตรให้ขยายความ

พระสารีบุตรขยายความว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องการให้เราเข้าใจอย่างนั้นๆ พอไปถามพระสารีบุตรแล้วก็ยังงง เห็นไหม กลับมาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกว่าฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วก็มีความสงสัย ไปถามพระสารีบุตร พระสารีบุตรเทศน์ว่าการขยายความว่าอย่างนี้ แล้วกลับมาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ถ้าเป็นเราพูด เราก็จะพูดแบบพระสารีบุตรนั่นแหละ เราก็จะพูดแบบนั่นแหละ แต่เวลามันมีน้อยเราพูดแต่เป็นหัวข้อ พระสารีบุตรขยายความ” แล้วเวลาฟังพระสารีบุตรแล้วจะกลับมาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดก็จะพูดอย่างนั้นล่ะ

นี่ไง เป็นการยืนยันว่า พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะรู้จริง มีข้อเท็จจริง ขยายความได้ สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดแล้วขยายความให้มันเป็นความชัดเจนได้เพราะเขาไม่ได้ล้อกของเขาไว้ ถ้าล้อกไว้มันเป็นทฤษฎีของแต่ละบุคคล บุคคลหนึ่งก็มีทฤษฎีอันหนึ่ง ทฤษฎีคือ ทฤษฎี ความชำนาญของคนก็ไม่เหมือนกัน สิ่งที่ไม่เหมือนกัน ความชำนาญของเราต้องถูกต้องดี ความชำนาญของคนอื่นมันไม่ถูกต้อง อันนี้มันเป็นพันธุกรรมของจิต

แต่เวลาเป็นความจริง เป็นอริยสัจ มันเป็นความจริง มันมีหนึ่งเดียว จะใครพูดมาก็เป็นอันเดียวกันมันเป็นความจริง มันไม่ได้ล้อกไว้ด้วยทฤษฎีมานะ ถ้ามันล้อกด้วยทฤษฎีมานะ เพราะมันล้อกผลของมันไว้ พอล้อกผลของมันไว้ ถ้าไม่ได้ดั่งที่เราคิด ไม่ได้ดั่งที่เราปรารถนา มันก็เสียใจ เวลาทำสิ่งใดไปมันก็ล้มลุกคลุกคลาน ล้มลุกคลุกคลานเพราะอะไร เพราะกิเลสมันบังเงา เห็นไหม

เราไม่ศึกษาธรรมะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็บอกว่า นี่ปฏิบัติกันไม่ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษา ศึกษาโดยภาคปฏิบัติ เข้าไปพิสูจน์ตรวจสอบว่า ถ้ามี

สติ สติเป็นอย่างไร ถ้าสมาธิ สมาธิเป็นอย่างไร แล้วถ้าเกิดภาวนามยปัญญา กับ โลภียปัญญา มันแตกต่างกันอย่างไร มันจะชัดเจนของมัน

เราศึกษา เราประพฤติปฏิบัติ เราพยายามฝึกฝนให้มันเป็นความจริงขึ้นมา ไม่ใช่ไม่ศึกษา เขาบอก เขาไม่ศึกษาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษามาแล้วกิเลสมันลือก กิเลสมันลือกไว้ เราเข้าใจ เรารู้ไปหมด ปากเปียกปากแฉะ น้ำลายแตกฟองเลยนะเวลาได้เถียงธรรมะกันนะ แต่ความจริง เอาจริงละ เอ๊ะ จริงก็ยังไม่รู้ ยังไม่รู้เพราะเราลือกแล้ว มันเป็นเรื่องสัญญา มันเป็นเรื่องโลกๆ เห็นไหม

ฉะนั้น เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติกัน เราเป็นพระนะแล้วเราภูมิใจกันว่าเราเป็นพระป่า เราจะทำประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นความจริงของเราขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาให้มันเป็นความจริง ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา เราจะมีหำมีสับ เราก็กไม่เป็นปัญหา เราจะมีหำมีสับ เราก็กมีหำมีสับของเรา ไอ้คนที่เริ่มต้นยังเก็บหอมรอมริบไม่ได้ ยังกั๊กนี้ยืมสินเขามา ยังอาศัยใช้ชีวิตอยู่ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราก็กรักษาชีวิตของเราไป ผู้ที่เขาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เขาได้ร้อยได้พัน อันนั้นก็เป็นการสามารถของบุคคล

ถ้าเป็นความสามารถ เราได้หำได้สับก็เป็นของเรานะ เราไม่จำเป็นที่เราได้หำได้สับ เราน้อยกว่าเขา เขาได้หมื่นได้พัน เขาได้มากกว่าเรา แล้วคนที่ยังเก็บหอมรอมริบ ยังสะสมเงินของเราขึ้นมาไม่ได้ ไม่ได้ก็ไม่ได้ ไม่ได้ก็กำลังจะสะสมอยู่นี่ไง ไม่ได้ก็ยังไม่รักษากันอยู่ จะแสวงหากันอยู่ มันจะเป็นอะไรไป ให้มันเป็นไปตามข้อเท็จจริงใจ อย่าไปลือก

ถ้าลือกแล้วในการประพฤติปฏิบัติ กิเลสซ้อนกิเลส กิเลสค้นหาความทะยานอยากด้วยความไม่เข้าใจของมัน ก็ทำให้เราเกิดเราตายอยู่นี่ไง เราทุกข์เรายาก เราลำบากลำบากอยู่นี่ เพราะค้นหาความทะยานอยาก กิเลสอวิชชาเพราะความไม่รู้ ความไม่รู้ที่เกิดมาอย่างไร เกิดมาทำไม เกิดมาอย่างไร จะอยู่อย่างไร แล้วตายแล้วจะทำอย่างไรไป ชีวิตเรานี้มีดมนไปหมดเลย ชีวิตนี้มีดมนัก ชีวิตนี้ทุกข์ยากนัก เราจะทำจิตใจของเราให้สว่างไสวขึ้นมา ให้มีหุมีตาขึ้นมา ให้เข้าใจกับชีวิต เข้าใจกับสัจจะความจริงของเรา

จิตที่พามาเกิดเป็นเราอยู่นี้ มันทุกข์มันยากนัก ความทุกข์ยากอันนี้มันทุกข์ยากในวิญญูะทุกข์ยากในเรื่องภพเรื่องชาติ แต่ถ้าเวลามันไม่เกิดเป็นมนุษย์ละ เกิดในวิญญูะนะ เกิดเป็นเทวดาเป็นอินทร์ เป็นพรหม เสวยทิพย์สมบัติ ทิพย์สมบัติมันก็มีอายุขัยของมัน ตามธรรมชาติของมัน

เกิดในนรกอเวจีมันก็ทุกข์ มันยิ่งทุกข์กว่านี้ ไฟในนรกอเวจีมันเผาเผาตลอดเวลา ไฟนรกมันร้อนนัก มันเผาเผาใจดวงนี้ย่อยสลายขนาดไหนแล้วก็เกิดขึ้นมาใหม่ แล้วก็ซ้ำๆ ซากๆ อยู่อย่างนี้จนกว่าจะหมดเวรหมดกรรม

นี่เราเกิดมาเป็นมนุษย์เป็นภพที่กลาง กลางคือว่าไม่ใช่ทิพย์สมบัติ ไม่ใช่ทิพย์สมบัติที่ว่าจะเพลิดเพลินกับชีวิต ไม่ใช่ทุกข์ยาก นรกอเวจีจนเผาไหม้ตลอดเวลา เกิดเป็นมนุษย์ เห็นไหม คุณก็ต้องอยู่ ต้องกิน ต้องแสวงหา มันเป็นงานอันหนึ่งที่ทุกข์ยากมาก แล้วทุกข์ยากมากแล้วกิเลสมันยังเผเผาอยู่ ฉะนั้น การเกิดเป็นมนุษย์ เราเกิดเป็นมนุษย์ เราพบพระพุทธศาสนา เรามีอำนาจวาสนา มันจะทุกข์จะยากอย่างนี้

โดยธรรมชาติ ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ทุกข์นี้เกิดขึ้น ทุกข์นี้ตั้งอยู่ แล้วทุกข์นี้ดับไป” ไม่มีอะไรเลย มีแต่ทุกข์ มีแต่สังขะ สังขะ อริยสังขะ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์นี้เกิดขึ้น ทุกข์นี้ตั้งอยู่ แล้วทุกข์นี้ดับไป แต่คนไม่ต้องการ คนไม่ต้องการ ต้องแสวงหา ผ่อนคลายมัน พยายามปฏิเสธมัน พยายามหาสิ่งใดมาทับถมมันใจ เวลาคิดถึงเรื่องทุกข์ก็ทุกข์ยากนัก คิดแต่เรื่องความสุข เรื่องความพอใจ เอามากลบความทุกข์อันนี้ไว้ เพื่อไม่ให้พวกนี้มันเผเผาใจ เห็นไหม แล้วชีวิตนี้ วันคืนล่วงไปๆ ชีวิตก็มากขึ้น อายุก็มากขึ้น มันชราคร่ำคร่าไป ชีวิตนี้มันก็ต้องพลัดพรากไปเป็นธรรมดา ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุดนะ

เราเกิดมามีอำนาจวาสนามาก มีอำนาจวาสนาเพราะเกิดมาพบพระพุทธศาสนา นิธรรมโอสธ ถ้าเราเกิดมา คนเจ็บ คนไข้ คนป่วย ไม่มีมารักษานะ เขาต้องทนทุกข์ทรมานไป ไม่มีมารักษา เราเกิดมาเราพบธรรมโอสธ พบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะแก้ทุกข์แก้ยากอย่างไร แก้ทุกข์แก้ยากได้

แต่เพราะเรามีกิเลสตัณหาความทะยานอยาก เวลาศึกษาขึ้นมา ถ้าศาสนาไม่มีคนสนใจ เขาบอกศาสนาที่อยู่ในตู้คัมภีร์ ศาสนาที่อยู่ในวัด ไม่อยู่กับประชาชน ไม่อยู่กับใคร อยู่กับพระ ที่นี้ถ้าเราศึกษาขึ้นมา เราศึกษาเล่าเรียนของเราขึ้นมา เราศึกษาของเรา เราไม่ใช่ในตู้คัมภีร์ไง เราเปิดออกมาศึกษา เราเปิดออกมาค้นคว้า เปิดมามีการกระทำ

ถ้าเรากระทำ เห็นไหม เรามีอำนาจวาสนา เพราะเราจะศึกษา เราศึกษา เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดมาถึงกลางพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง มันเจริญขึ้นมาจากผู้รู้จริงนะ ถ้าไม่มีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ไม่มีใครรู้จริงขึ้นมา ปฏิบัติขึ้นมาก็ตะครุบเงากันไป ผู้ไม่รู้เขา

ก็ตะครุบเงากันไป ผู้ที่หยาบ ผู้ที่ไม่รู้ไม่เห็นก็ทำตามแบบให้เหมือน เห็นไหม นี่ล้อก เขาทำเราก็ทำ เหมือนกัน กินเหมือนกัน อยู่เหมือนกัน ทำเหมือนกัน แต่มันเหมือนกัน มันไม่เหมือนกันเพราะ คนที่เขากินเขาอยู่อย่างนั้น

เห็นไหม คุณติ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านอยู่ป่าอยู่เขาของท่าน ท่านทำของท่านขึ้นมา เพราะท่านมีความสุข มีความพอใจของท่าน เพราะท่านเห็นคุณค่าของธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านประพฤติปฏิบัติไป ล่วงพ้นทุกข์ไปได้ด้วยข้อวัตรปฏิบัติ ด้วยความเป็นจริง ด้วยมรรคญาณในหัวใจของท่าน ท่านได้พิจารณาของท่าน ท่านได้ชำระกิเลสของท่าน ท่านมี คุณธรรมของท่าน จิตใจท่านสงบระงับ จิตใจท่านมีความสุขในใจของท่าน

ท่านมีความสุขนั้นมาจากไหน? มาจากข้อวัตรปฏิบัติ นั้นท่านดำรงชีวิตของท่านด้วย ข้อวัตรปฏิบัติ นั้น ด้วยความสุข ด้วยความพอใจ ด้วยความเห็นบุญเห็นคุณ การผู้ที่เห็นบุญเห็นคุณ เห็นสิ่งจะ เห็นความจริง มันอยู่ด้วยความสุข แต่ผู้ที่หยาบช้า เห็นไหม ทำเหมือน ทำทุกอย่าง เหมือนกันเลย แต่หัวใจมันไม่เป็นแบบนั้น มันเร่าร้อน ความเร่าร้อน เพราะความเร่าร้อนนั้น การ แสดงออกมามันถึงไม่เหมือนหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเรา เพราะท่านอยู่ป่าเพื่อ ความสุขในใจของท่าน ท่านอยู่ป่าอยู่เขา ท่านอยู่ในข้อวัตรปฏิบัติ นั้นเพื่อความสงบระงับ เห็นไหม มีวิหารธรรม

ถ้ามีวิหารธรรม มันมีความสุขของมัน มันไม่วิ่งเต้น ไม่ออกไปสู่โลก ไม่ออกไปสู่เรื่องของ วัฏฏะ มันอยู่ในธรรมใจ แต่ถ้าคนที่หยาบช้า มันทำเหมือนกัน ทำเหมือนกันเพื่ออะไร? เพื่อเอาสิ่ง นั้นให้เขายกย่องสรรเสริญ เพื่อให้เขาเห็นความดีที่เราเป็นพระป่า เราอยู่ป่าอยู่เขา นี่ถ้ามันล้อกผล ไว้ มันเป็นอย่างนั้น มันเป็นอย่างนั้นเพราะว่ามันล้อกที่ผล แต่มันไม่เป็นความจริง

ถ้าความจริงมันไม่ได้ล้อก ไม่ล้อกเลย มันเป็นความจริงของมันเอง ถ้ามันเป็นความจริง ของมันเอง มันก็มีความสุขของมันเอง เห็นไหม เพราะมันเป็นความจริง เป็นความจริงมันก็อยู่ด้วย ความสงบระงับ ด้วยเห็นบุญเห็นคุณ “วิหารธรรม”

คำว่า “วิหารธรรม” มีธรรมเป็นเครื่องอยู่ ถ้ามีธรรมเป็นเครื่องอยู่ ในเมื่อธรรมเป็นเครื่อง อยู่ ธรรม เห็นไหม คุณติ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ พระถามว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นเจ้าของศาสนา เป็นผู้รู้ค้นขึ้นมาเอง เป็นผู้รู้ขึ้นมา เป็นไก่ ตัวแรกที่เจาะฟองวิขาออกมา

เวลามีพราหมณ์ผู้เฒ่ามา มาบอกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่อายุน้อย ทำไมไม่ให้เขา เพราะพราหมณ์เขาถือผู้เฒ่าผู้แก่ ต้องไหว้เขา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ในบรรดาสัตว์สองเท้า เราไม่เห็นผู้ใดประเสริฐกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย ยกมือไหว้ใครไม่ได้ ยกมือไหว้ใคร ศิริษะคนนั้นจะแตกเป็น ๘ เลี่ยง”

นี่ไง เวลาถ้ามีวิหารธรรมอยู่ในหัวใจ มันมีความสุข เพราะมีธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบ กราบอะไร? กราบธรรม เพราะสังฆธรรมอันนั้น แล้วเวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเรา ท่านมีคุณธรรมในหัวใจ ท่านมีวิหารธรรมเป็นเครื่องอยู่ ถ้ามีวิหารธรรมเป็นเครื่องอยู่มันเป็นข้อเท็จจริง เป็นสังฆธรรมที่มันเป็นความจริงขึ้นมา

แต่พวกหยาบซ่า เห็นไหม นี่หยาบซ่า เพราะสิ่งที่ข้อวัตรปฏิบัติ ธรรมและวินัยนี้เพื่อจะให้เราพิสูจน์ตรวจสอบในหัวใจของเรา ให้มันเป็นขึ้นมาเป็นธรรมขึ้นมา ไม่ใช่เอาขึ้นมาเป็นสิ่งที่เราทำไว้เพื่อชื่อเสียง เพื่อให้คนเคารพบูชา

การเคารพบูชา บูชาเพื่ออะไรล่ะ เพราะมันไม่มีวิหารธรรมใช้ไหม ให้เคารพบูชาเพื่ออะไร? เพื่อโลกธรรม ๘ เพื่อสักการะ เพื่อลาภ เพื่อสักการะ เพื่อความชื่นชมของเขา แล้วชื่นชมแล้วเราได้อะไรขึ้นมาล่ะ เราได้อะไรขึ้นมา เพราะเราจิตใจมันไม่มีวิหารธรรม จิตใจไม่มีคุณธรรม เป็นเครื่องอยู่ มันหิว มันกระหาย มันทุกข์ มันยาก มันถึงจะไปกินอาจมนึง มันไปกินอาจมนั้นเห็นไหม นี่ถ้ามันลือกธรรม ลือกไว้เพื่อเป็นแบบเป็นอย่าง เพื่อเป็นอย่างนั้น

ถ้าของเราล่ะ เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นความจริงของเราขึ้นมาละ นี่เราพอใจไหม เราพอใจ เรามีความสุข เรามีความพอใจของเรา เห็นไหม ในเมื่อเราเป็นสงฆ์ เราบวชมาเป็นพระสมมุติสงฆ์ เราทำข้อวัตรปฏิบัติของเรา กิจของสงฆ์ ถ้ากิจของสงฆ์ กิจของสงฆ์ สงฆ์ต้องมีการกระทำ ถ้ามีการกระทำนะ เรากวาดลานเจดีย์ของเรา วัฏฏีวิตร วัตรในที่อยู่อาศัยของเรา วัตรในโรงธรรม วัตรของเรา เรามีข้อวัตรปฏิบัติของเราเป็นเครื่องอยู่ เราพอใจ ถ้ามันมีความสุขพอใจ

ในเมื่อใจยังไม่เป็นธรรม เราก็เอาข้อวัตรเป็นเครื่องอยู่เพื่อดัดแปลงมันไม่ให้มันลือกไว้ ถ้ามันลือกไว้ละ มันจะน้อยใจ “ทำไมเราเกิดมาเป็นทุกข์ยากขนาดนี้” ดูสิ เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่

มัน ท่านมีคุณธรรมในหัวใจ ท่านมีวิหารธรรม ท่านมีความสุข เห็นไหม เวลาธรรมมันเป็นจริง มันมีความสุข เห็นไหม “ความสุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี” แล้วจิตมันสงบอยู่ในร่างกายของเรา อยู่ป่ายู่เขา มันสงบระงับ มันไม่มีสิ่งแปลกแยก

รูป รส กลิ่น เสียง มนุษย์สร้างขึ้น เสียง มนุษย์ก็สร้างขึ้น รูปต่างๆ รูปอันวิจิตร รูป รส กลิ่น เสียง อันวิจิตร ไม่ใช่กิเลส เห็นไหม กิเลสค้นหาความทะยานอยากในใจของสัตว์โลก ต่างหากเป็นกิเลส ฉะนั้น สิ่งที่อยู่ป่ายู่เขา มันเป็นสัจจะข้อเท็จจริง ไม่มีใครสร้างมันขึ้นมา มันเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติสร้างขึ้นมา มันเป็นอย่างนั้น อยู่กับสิ่งที่มันเป็นความเป็นจริง รูป รส กลิ่น เสียง ไม่ใช่กิเลส กิเลสในใจของตัวต่างหากมันต้องการอย่างนั้น มันถึงเป็นกิเลส

ฉะนั้น มันมีความสุขสงบระงับ มันมีวิหารธรรม มันเป็นความจริง ทำเพื่อคุณงามความดี เห็นไหม มีใจที่เป็นธรรม แต่ถ้ามันทำเพื่ออวดโลก ทำเพื่อให้เขารู้เขาเห็น ทำเพื่อให้เขายอมรับ... ทำไมเขาต้องยอมรับล่ะ ทำไมเรายอมรับตัวเราไม่ได้ ถ้าใจยอมรับตัวเราได้ เรามีความพอใจของเรา เราทำของเราได้แล้ว ถ้าแล้วถ้าเราพอใจของเรา เราทำของเราได้ ข้อวัตรปฏิบัติของเราทำเพื่ออะไรล่ะ ให้จิตใจมันไม่ออกไป

ร่างกายตอนนี้เราบวชมาเป็นสงฆ์นะ เราอยู่ในวัดในวา อารามิกะ เราไม่มีบ้านมีเรือน อยู่ในวัดนะ ให้จิตใจมันอยู่ในวัดด้วย ถ้าจิตใจมันไม่อยู่ในวัด ทำข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมาเพื่อชื่อเสียง เพื่อให้เขายอมรับ นี้อยู่นี้ มันไปกว้านเอาโลกทั้งโลกเข้ามาทับถมใจของตัว แล้วก็หงุดหงิด ไม่ได้ตั้งใจ มันหงุดหงิด ขัดข้องไปหมดเลย ทำอะไรติดขัดไปหมดเลย

แต่ถ้าเราพอใจ เราพอใจของเรา เห็นไหม ในเมื่อโลกเป็นแบบนี้ โลกมันเป็นแบบนี้ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับเป็นธรรมดา มันแปรสภาพ มันเป็นอนิจจัง ทั้งหมด ไม่มีสิ่งใดที่มันคงที่ทั้งหมด ของที่เราใช้เราสอยอยู่ เราต้องแสวงหาที่นั่นนะ สิ่งเราใช้สอยไปมันก็หมดไปเป็นธรรมดา ถ้าเป็นธรรมดาขึ้นมาเราก็ต้องแสวงหาเป็นธรรมดา แสวงหาโดยธรรมนะ ถ้ามันมีขึ้นมา เป็นความจริงขึ้นมา นี่พูดถึงว่ามันเป็นข้อวัตรปฏิบัตินะ

ถ้าวัตรปฏิบัติ จิตใจมันอยู่กับข้อวัตรปฏิบัติ จิตใจมันไม่ไปสู่โลก ถ้ามันไม่ออกไปสู่โลก มันก็ไม่คืนรน ถ้ามันไม่คืนรน เรากำหนดพุทโธมันก็ง่ายขึ้น เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เราก็มีหลักมีเกณฑ์ของเรา ถ้ามันไม่มีหลักมีเกณฑ์ของเรา เห็นไหม เราพุทโธที่นี่ แต่จิตใจมันไปอยู่ข้างนอก

จิตใจมันวิ่งเต้นแผ่นกระโศกไปหมดเลย เพราะมันล็อกไว้ว่าเรารู้ เราเห็น เราเป็น ถ้าเรารู้ เราเห็น เราเป็น เราเป็นแบบนั้น

แต่ทางโลกมันไม่เห็นว่าเป็นแบบนั้น เพราะเราเข้าใจของเราเอง เราสร้างภาพของเราเอง ถ้าเราสร้างภาพขึ้นมา เราหลอกตัวเราเอง ถ้าเราหลอกตัวเราเอง ทั้งๆ ที่ถ้ามันไม่รู้ มันล็อกข้อวัตรปฏิบัติ ล็อกความเป็นจริงว่าเรารู้จริง เราเห็นจริง ถ้าเราทำจริงเห็นจริงแล้ว คนต้องเห็นจริงตามกับเรา แต่ความจริงอย่างนี้เป็นความจริงที่เราสร้างขึ้น ความจริงไม่เป็นความจริง แต่ถ้าเราทำข้อวัตรปฏิบัติของเราตามความเป็นจริง ใครจะรู้ใครจะเห็น ใครจะไม่รู้ไม่เห็น มันเรื่องของเขา เราทำเพื่อหัวใจของเรา เราทำเพื่อใจ ให้ใจมันมีหลักมีเกณฑ์ของเรา

ถ้าเราทำใจให้มีหลักมีเกณฑ์ของเรา ผู้ที่เอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้าเราเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรา มันจะคั่นรนไปไหน สิ่งที่ยึดคั่นรนเพราะมันคั่นรนเพื่อให้คนอื่นยอมรับ ถ้าคนอื่นยอมรับ มันถึงคั่นรนของมันซะใหม่ ถ้าจิตใจของมัน มันไม่ต้องการให้ใครยอมรับมัน เพราะมันไม่มีใครมีหัวใจที่เขาจะรู้ธรรมขึ้นมากับเราได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์เท่านั้นที่จะรู้จริงๆ ธรรมะมันคืออะไร สิ่งในตัวอักษรในกระดาษมันไม่ใช่ธรรมะทั้งนั้นนะ มันเป็นกิจของธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมไว้ เพื่อชี้เข้ามาสู่หัวใจ สรรพสิ่ง ดุติ เราทำบุญกุศลขนาดไหนขึ้นมา เห็นไหม ทำทานร้อยหนไม่เท่ากับถือศีลบริสุทธิ์หนึ่ง มีศีลบริสุทธิ์ร้อยหนพันหนไม่เท่ากับทำจิตสงบหนึ่ง จิตสงบร้อยหนพันหนไม่เท่ากับภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากภาวนาหนึ่งที่ยึดมันชำระกิเลสขึ้นมา

ฉะนั้น ถ้าจิตใจ ถ้ามันศึกษามาขนาดไหน มันรู้สิ่งต่างๆ ที่ว่าเป็นสังขารที่มันเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นความจริงในหัวใจไหม? มันไม่เป็นความจริงในหัวใจเลย ถ้ามันเป็นความจริงในหัวใจ เราประพฤติปฏิบัติขนาดไหน ถ้าจิตมันสงบระงับเข้ามา มันมีสติปัญญาของมันเข้ามา เห็นไหม จิตใจของเราต่างหากที่มันสัมผัสธรรม จิตใจของเราต่างหากที่มันตั้งตัวขึ้นมาได้ จิตใจของเราต่างหากที่มันเป็นเอกัคคตารมณ์ จิตใจของเราต่างหากที่มันมั่นคงของมันได้ ถ้ามันคงของมันได้ มันใช้ปัญญาเข้ามา เห็นไหม มันเป็นความจริงอย่างนี้

ถ้าเป็นความจริงอย่างนี้ เวลาเกิดขึ้นมาจากหัวใจ เวลาปัญญามันเกิด มันแยกมันแยะของมันนะ พอเราแยกแยะขึ้นมา มันรู้ถูกรู้ผิด ถ้าปัญญานี้มันเกิดขึ้น ปัญญา ภาวนามยปัญญาที่เกิดขึ้น

ในหัวใจของเรา มันลึกลับมหัศจรรย์ขนาดนี้ แล้วใครมันจะรู้ละ เห็นไหม เวลาข้อวัตรปฏิบัติ ข้อวัตรคือสิ่งที่การกระทำที่โลก เห็นไหม คุณ กวาดลานเจดีย์ต่างๆ มันเป็นข้อวัตร ถ้าข้อวัตรเราก็อทำได้ เราก็เห็นได้ โลกเขาก็เห็นได้ แต่เวลาปัญญามันเกิดมาจากหัวใจของเรา เรารู้เราเห็น มันเป็นปัจจัยตั้ง รู้จำเพาะตนในหัวใจของเรา โลกเขารู้เขาเห็นกับเราไม่ได้

ถ้าโลกเขารู้เขาเห็นกับเราไม่ได้ เขาจะรู้กับเราได้อย่างไร ถ้าเขารู้กับเราไม่ได้ มันจะไปตื่นตื่นอะไรกับเขา คนตาบอดนะ จะเอาภาพสวยขนาดไหนไปให้เขาเห็น ให้เขาดู ให้เขารับรู้ เขารู้กับเราไม่ได้หรอก ถ้าจิตใจมันบอด มันก็ไม่รู้อะไรกับเราหรอก เราไม่ต้องไปตื่นตื่น ไม่ต้องไปตื่นตื่นสิ่งใดๆ กับโลกเขาเลย โลกก็คือโลก

เราเกิดมาเป็นโลกนะ เกิดมามีพ่อแม่ เพราะมีพ่อแม่ถึงมาเกิดเป็นเรา ถ้าเกิดเป็นเรา เรามีอำนาจวาสนา เรายังเห็นภัยในวัฏฏะ เรายังออกมาบวช จะพ้นจากวัฏฏะ แล้วพ่อแม่ของเรา เราเอาเลือดเนื้อเชื้อไขของพ่อแม่มาทำศาสนา พ่อแม่จะส่งเสริม พ่อแม่จะมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไรก็แล้วแต่ แต่เขาก็ได้เอาเลือดเนื้อเชื้อไขของเรามาทำศาสนาอยู่แล้ว ถ้าเราเอาเลือดเนื้อเชื้อไขของพ่อของแม่เรามาทำคุณงามความดีของเรา ถ้าความดีอันนี้มันเกิดขึ้นในศาสนานะ เห็นไหม เราเป็นผู้จรรโลงศาสนา

คุณ เป็นญาติกับธรรมๆ พ่อแม่ไม่ได้บวชนะ แต่เลือดเนื้อเชื้อไขเข้ามาทำศาสนา เขาจะได้บุญกุศลขนาดไหน ถ้าเขาได้บุญกุศลนะ จะรู้หรือไม่รู้ก็แล้วแต่ เขาไม่รู้ของเขา เขารู้กับเราไม่ได้ คุณ เวลาเราประพฤติปฏิบัติในปัญญาเราเกิดขึ้น ภาวนามยปัญญาในใจของเราเกิดขึ้น เขารู้กับเราไม่ได้ ถ้าเขารู้กับเราไม่ได้ เขาจะว่า เอ๊ะ! บวชไปแล้วมันจะมีอะไร บวชไปแล้วก็เป็นพระเหมือนกัน

คุณ เขาก็เป็นพระ เขาอยู่ของเขาโดยสุขสบายของเขา ทำไมพวกพระป่าทำไมจะต้องมาเคร่งครัดนัก จะต้องมียุคควัตรนัก ทำไมต้องมาขัดเกลากิเลส กิเลสมันเป็นตัวเป็นอย่างไร กิเลสเป็นเลื้อเป็นสาง เขาเขียนไว้เป็นยักษ์เป็นมารไซ้ไหม แล้วเวลาปฏิบัติไปเห็นยักษ์เห็นมารบ้างไหม ยักษ์มารมันเป็นอย่างไร เขาก็คาดจินตนาการของเขาไป

แต่เวลามันเกิดขึ้นกับเรานะ มันเกิดขึ้นตามความเป็นจริงของเรา ถ้าความเป็นจริงมันเกิดขึ้นมาแล้ว ความเกิดขึ้นมันเป็นปัจจัยตั้ง รู้จำเพาะตน ถ้ารู้จำเพาะตน ศาสนานี้มันลึกลับซับซ้อนอย่างนี้ ลึกลับซับซ้อนอย่างนี้เพราะกิเลสมันก็เป็นนามธรรม เวลาปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิ

วิญญาน นี่ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน สสาร ธาตุรู้ ธาตุที่มีชีวิต เวลาปฏิสนธิ จูติเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ปฏิสนธิเป็นมนุษย์ อุปติเป็นผีเป็นเปรต นี่มันหมุนของมันไป มันมหัศจรรย์ของมัน มันรู้จำเพาะตนในหัวใจดวงนั้น ทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่วกับใจดวงนั้น ถ้าใจดวงนั้นมันเห็นของมัน

แล้วเวลาเรามาประพฤติปฏิบัติ เราเห็นภัยในวัฏสงสาร เราเอาเลือดเนื้อเชื้อไขของพ่อของแม่มาคำนวณศาสนา แล้วเวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าใจมันเป็นธรรมขึ้นมา มันเป็นความจริงตามข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริงที่มันสัมผัสกับธรรม เห็นไหม ศึกษาด้วยตา ศึกษาด้วยสมองตามทฤษฎี ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเข้ามาสู่หัวใจ แล้วเวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ภาวปฏิบัตินี้ใจมันเป็น ใจมันสงบระงับเข้ามา สงบระงับเข้ามาแล้วมันออกใช้ปัญญาอย่างใด

เวลาฤทธิชีไพรในสมัยพุทธกาลนะ เวลาเขาปฏิบัติของเขา เขาก็ปัญญาตนว่าเขาเป็นพระอรหันต์ เขาเป็นศาสดากัน เพราะเวลาจิตสงบเข้ามา เขามหัศจรรย์ของเขา เวลาเข้าฌานสมาบัติ เขารู้วาระจิต เขารู้ถึงอดีตชาติ เขารู้สิ่งต่างๆ ใอันนี้เป็นเรื่องโลกไ

คำว่า “โลก” คือวัฏฏะ เทวดา อินทร์ พรหม กามภพ รูปภพ อรูปภพ วัฏฏะมันมีของมัน คำว่า “โลก” โลกหยาบ โลกละเอียด เวลาโลกละเอียด โลกที่เป็นเทวดา อินทร์ พรหม โลกที่เป็นทิพย์ โลกที่เป็นหยาบๆ เห็นไหม เป็นสสาร เป็นธาตุรู้ที่เราพิสูจน์ได้ เทวดา อินทร์ พรหม เวลาฤทธิชีไพรจิตเขาสงบ เขารู้ได้ เขาสัมผัสได้ เขามหาพิสูจน์กันได้ แต่เขาไม่เกิดปัญญา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาไปศึกษากับอาฬารดาบส อุทกดาบส เขาได้สมาบัติ ๘ เหมือนกัน รู้เหมือนกันๆ แต่ความสุขความทุกข์ในหัวใจมันไม่ได้ทำลายไป ในเมื่อมันมีค้นหา อวิชชาของมันอยู่ในหัวใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงได้ปฏิเสธ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงได้มากำหนดอานาปานสติ เห็นไหม บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ จนสิ้นไป พอสิ้นไป อาสวักขยญาณ ด้วยปัญญา ด้วยอริยสัจ ด้วยสัจจะความจริง เห็นไหม

สิ่งที่เวลาจิตมันสงบระงับเข้ามา แล้วเวลามันเกิดปัญญามันขึ้นมา มันแยกแยะของมันขึ้นมา มันจะเข้าสู่อริยสัจ เข้าสู่สัจจะความจริง ถ้ามันเข้าสู่สัจจะความจริงขึ้นมาได้ เห็นไหม จิตที่มันสัมผัสธรรม คุณิ ความรู้สึกนึกคิด เราศึกษามา เราลื้อมาแล้ว สัญญา สัญญาจำมาทั้งหมด จำธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ถ้าจำมา จำมาเป็นทฤษฎี จำมา เห็นไหม ปริยัติแล้วปฏิบัติ

เวลาจามา เวลาปฏิบัติขึ้นมา มันเคลมเลย มันลือกเอาไว้แล้ว “สิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม” เรารู้หมดแล้ว พอรู้หมดแล้วมันก็สร้างภาพ มันก็จินตนาการ

พอจินตนาการไปมันก็เป็นแบบนั้น โอ้ย! มีความสุขๆ สดชื่นมาก มันว่าง มันสว่าง มันผ่องใส มันเป็นไปหมดนะ เพราะธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเบิกทางเอาไว้แล้ว แล้วจิตใจมันก็อบอุ่นมา มันชัดมา แล้วมันก็สร้างภาพอย่างนั้น มันก็ติดเมื่อจิตใจมันดี จิตใจเราดีนะ จิตใจเราเห็นภัยในวัฏสงสาร เราถึงมาบวชเป็นพระ เราบวชเป็นพระเราก็สังเวชนะ “สังคมเขาทุกข์กัน ทำไมเขาไม่หาทางออกกัน เราเห็นทุกข์เห็นภัย เราถึงมาบวชเป็นพระ เราจะหาทางออกกัน” เวลาจิตใจมันดีไป

เวลาจิตใจมันเริ่มเสื่อมนะ “แห่ม! บวชเป็นพระก็ทำความดีได้ โลกเขาทำความดีได้ เราลือกไปดีกว่า เราไปเป็นโลก ทำความดีก็แล้วกัน”

นี่ไง เวลาจิตใจมันดีนะ มันก็รื้อรอยแปดเลย ทำไมเขาไม่เห็นภัยในวัฏสงสาร ทำไมเขาไม่เห็นทุกข์เห็นภัย ทำไมเขาไม่หาทางออกของเขา เราเป็นคนที่ เราถึงหาทางออกของเรามาเป็นพระเป็นเจ้าขึ้นมา เราจะประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา จิตใจเวลามันดีขึ้นมาะ เวลามันประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี่มันลือกธรรมมา มันศึกษาในภาคปริยัติมา เวลาปฏิบัติมันก็สร้างภาพ “นี่ว่างหมดเลย มีความสุข แห่ม! จิตนี้มันผ่องใส” นี่ไง ลือกมา พอลือกมาแล้วมันไม่เป็นความจริงหรอก ไม่เป็นความจริงมันก็เป็นอนิจจังไข่มไหน มันเป็นไตรลักษณ์ มันไม่มีข้อเท็จจริงในหัวใจเลย

แต่ถ้าเราบวชมา เรามีความจริงขึ้นมา เรามีศรัทธามีความเชื่อขึ้นมา เรามาปฏิบัติของเราขึ้นมา ถ้าปฏิบัติของเราขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริงนะ ถ้าใช้สติแล้วกำหนดพุทโธๆ หรือปัญญาอบรมสมาธิ หรือถ้าจิตสงบเข้ามาเราก็รู้ว่าสงบ เวลาจิตมันสงบแล้ว เวลามันออกไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันสั้นไหว มันทำให้หัวใจข้อน คายสิ่งที่ป็นอวิชา คายสิ่งที่ป็นสังโยชน์ที่มันผูกไว้ในหัวใจ นี่มันแตกต่าง

ถ้ามันแตกต่าง เห็นไหม ข้อเท็จจริงแบบนี้มันเป็นขึ้นมาด้วยมรรคด้วยผล มันเป็นขึ้นมาด้วยข้อเท็จจริงที่จิตมีการกระทำขึ้นมา เห็นไหม ฤทธิชีไพรเขาทำของเขาอย่างหนึ่ง เขาก็เข้าใจของเขาไปอย่างหนึ่ง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปอยู่กับอาฬารดาบส ก็ได้ไปประพฤติปฏิบัติกับเขามา ได้ว่างของเขาไว้หมดแล้ว เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามากำหนดคานาปานสติ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิชา ๓ ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันมีมรรคมีผล

ขึ้นมา นี่มันแตกต่างกัน พอมันแตกต่างกัน มันทำขึ้นมามันก็จริง ถ้าความจริง นี่การพิสูจน์มันมีของมัน

ฉะนั้น เวลาถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเรา มันไม่เป็นความจริงขึ้นมา ฤษีชีไพรเขาก็ทำของเขาได้ แล้วเรามาบวชเป็นพระ ศีล ๒๒๗ ฤษีชีไพรเขาศีล ๕ ศีล ๑๐ ทั้งนั้นนะ เรามีศีล ๒๒๗ เพราะอะไร ศีล ๒๒๗ เพราะสิ่งที่กิเลสมันหยาบ มันละเอียด เวลามันละเอียด มันอ่อนกิน ลึกกิน ขโมยกินอยู่ในหัวใจ เราไม่รู้ทันมัน ฉะนั้น เรามีศีลเป็นรื้อกัน พอมีรื้อกันขึ้นมา เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเราทำความจริงของเราขึ้นมา

ถ้าจริงขึ้นมา นี่ศีล สมาธิ ถ้ามันเกิดสมาธิขึ้นมา มันก็มีหลักมีเกณฑ์ของมัน ถ้ามีหลักมีเกณฑ์ เวลามันใช้ปัญญาขึ้นมา มันพิจารณาของมันขึ้นไป เห็นไหม ความจริงอันนี้ นี่แยกแยะของมันขึ้นมา มันเป็นความจริง พอความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริง พิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรมนะ มันปล่อย ตทั้งคปทานมันปล่อยด้วยกำลัง มันปล่อยด้วยกำลังที่จิตมันมีกำลัง แล้วพิจารณาของมันนะ พิจารณามันเห็นใจ มันเห็นแล้วมันทิ้ง พอมันเห็นขึ้นมา มันเหนือความคาดหมาย

ถ้าเราลือกมาในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พิจารณากาย มันปล่อยวางกาย นี่เวลาสร้างภาพขึ้นมา มันลือกมาแล้วมันก็สร้างภาพตามจินตนาการ พิจารณากายมันก็ปล่อยจริงๆ นั้นนะ มันปล่อยโดยกิเลสพาปล่อย มันปล่อยโดยกิเลสพาปล่อย กิเลสมันสร้างภาพ มันทำให้เห็นอย่างนั้นนะ แล้วมันทำครบวงจรของมัน คือเริ่มต้น ท่ามกลาง และที่สุด แต่โดยการลือกไว้ โดยการที่จิตมันผูกไว้ มันก็ไม่ใช่ความจริง

แต่เราพิจารณาของเราขึ้นมาตามความเป็นจริงนะ นี่มันปล่อยแล้ว ตทั้งคปทาน มันปล่อยแล้ว ปล่อยแล้วก็ตรวจสอบ ทดสอบ ตรวจสอบ ทดสอบ ตรวจสอบเพราะอะไร ตรวจสอบเพราะถ้ามันปล่อย มันปล่อยอย่างไร เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่กับอาฬารดาบส เห็นไหม “เจ้าชายสิทธัตถะทำสมาบัติ ๘ ได้เหมือนเรา มีความรู้เหมือนเรา สอนได้เหมือนเรา” เจ้าชายสิทธัตถะบอกว่า “ไม่เอา” เพราะว่าจิตสงบแล้ว เวลามันคลายออกมามันก็เท่าเดิม มันก็มีวิชาสังโยชน์มันก็ผูกไว้้อย่างเดิม มันยังอึดอัดขัดข้องไป มันไม่มีสิ่งใดที่มันสำรอกคายออกเลย นี่เจ้าชายสิทธัตถะไม่สนใจ เจ้าชายสิทธัตถะบอกว่า ข้อเท็จจริง กาลามสูตร ในหัวใจมันมีของมันอยู่ เห็นไหม ถึงมาประพฤติปฏิบัติเอง

พอปฏิบัติเอง เวลาอัสวักขญาณมันทำลายแล้ว “เออ! อย่างนี้ใช่” ถ้า “อย่างนี้ใช่” เวลาเทศน์ธรรมจักๆ ยังบอกปัญจวัคคีย์ “เราไม่รู้ก็บอกว่าไม่รู้ บัดนี้รู้แล้วเรองเงี้ยหลงฟัง” พอเทศนาว่าการ พระอัญญาโกณฑัญญะรู้ตาม นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตใจมันพิจารณาของมัน มันปล่อย มันปล่อยอย่างไร ถ้ามันปล่อยแล้ว ถ้าเราตรวจสอบ เราตรวจสอบของเราอีก พิจารณาของเราเข้าไป มันต้องมีเหตุมีผลของมันสิ ถ้ามันไม่มีเหตุผลของมัน เราไม่ลือกผล เพราะเราลือกผล เราถึงไม่กล้าทำความจริงให้มันเกิดขึ้น เพราะเราลือกของเราไว้แล้ว

ถ้าเราลือกของเราไว้แล้ว “นี่เรารู้แล้ว เราเข้าใจแล้ว กายไม่ใช่เรา กายก็ไม่ใช่เรา เวทนาที่ไม่ใช่เรา สรรพสิ่งไม่ใช่เรา มันสักแต่ว่าอยู่ของมัน จิตก็อยู่สักแต่ว่าของจิต” มันลือกผลของมันโดยทฤษฎี

เราเกิดมาท่ามกลางพุทธศาสนา ครูบาอาจารย์เราท่านประพฤติปฏิบัติมา ท่านยืนยันของท่านมา แต่เดิมไม่มีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น การประพฤติปฏิบัติคนก็ไม่เชื่อถือศรัทธา ทำไปแล้วก็ว่ามรรคผลจะมีจริงหรือเปล่า แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านทำความเป็นจริง ท่านมีวิหารธรรมในใจของท่าน ท่านทำความเป็นจริงของท่าน ท่านอยู่ป่าอยู่เขาด้วยความสุขนะ อยู่ป่าอยู่เขาด้วยความสงบระงับ ด้วยความสุข

พวกเราที่สงสารว่าอยู่ป่าอยู่เขาท่านไม่เคยได้สัมผัสทางโลกเลย ทางโลก เห็นไหม คุณภาพชีวิต ต้องอยู่แบบ แหม! นิ่มนวล ต้องทุกอย่างเพียบพร้อม...ทุกข์ทั้งนั้น! มีแต่ทุกข์กับทุกข์!

แต่คนอยู่ป่าอยู่เขาท่านมีความสุขของท่าน เราก็ไปสงสารนะ “โอย! อยู่ป่าอยู่เขาไม่เคยได้ทรัพย์สินสิ่งใดเลย ครูบาอาจารย์ท่านคงจะทุกข์มาก” แต่ท่านมีวิหารธรรม ท่านมีความสุขของท่าน ที่มีความสุขของท่าน ท่านอยู่เป็นตัวอย่างแบบอย่างไร แต่เพราะเราไปเห็นภาพอย่างนั้น ทุกคนเห็นอย่างนั้น พอเห็นอย่างนั้น แล้วผลงานไง ผลงานตั้งแต่หลวงปู่แหวน หลวงปู่ขาว หลวงปู่พรหม ครูบาอาจารย์ของเรา ท่านเป็นสิ่งที่เป็นการยืนยัน ยืนยันว่าผลงานของหลวงปู่มั่นท่านเป็นความจริงของท่าน

แล้วครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่ขาวท่านก็อยู่ถ้ำกลองเพล จนท่านละทิ้งธาตุขันธ์ไป ครูบาอาจารย์ของเราอยู่ป่าอยู่เขาจนทิ้งธาตุขันธ์ไป ท่านไม่ได้ลือกผลแล้วมาอวดอ้าง แล้วอวดอ้างอยู่

กับโลก มันไม่เป็นประโยชน์สิ่งใดๆ ขึ้นมาเลย ตัวเองก็ไร้ค่า แล้วผลนั้นก็ไม่มีค่า แต่ครูบาอาจารย์ของเราท่านเป็นข้อเท็จจริง ไม่ได้ล้อกลสิ่งใดไว้

ผลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สาธุ! เป็นศาสดาของเรา เป็นผู้ที่แบบอย่างที่ทำให้เราก้าวเดินมา เราก็อำนาจความเป็นจริงขึ้นมา ถ้าเป็นตามความจริงขึ้นมาในหัวใจของเราแล้วนะ ถ้ามีวิหารธรรม มีคุณธรรมในหัวใจ เรื่องโลกๆ มันจะมีคุณค่าสูงกว่าธรรมได้อย่างไร เรื่องโลกๆ มันจะมีคุณค่ากับธรรมได้อย่างไร เรื่องโลกมันจะมีคุณค่ากับธรรมไม่ได้ ธรรมต้องเป็นธรรม ธรรมต้องเหนือโลก ถ้าธรรมมันเหนือโลกแล้วมันเป็นความจริงอย่างนั้น เราแสวงหากันอย่างนี้ ถ้าเราทำอย่างนี้แล้ว เราทำของเราได้ ชีวิตของเรามันเป็นการพิสูจน์กัน มันพิสูจน์ได้ว่าสิ่งนั้นจริงหรือเปล่า

ถ้าเป็นจริงแล้ว ให้อธิบายอย่างนั้นนะ มันจะมีคุณค่าได้อย่างไร ของโลกๆ ก็ของจี๊ทั้งนั้น แล้วธรรมมันเหนือโลก เหนือโลก มันจะเอาขึ้นมาใหญ่กว่าโลกได้อย่างไร เอาขึ้นมาใหญ่กว่าธรรมได้อย่างไร ถ้าจี๊มันใหญ่กว่าธรรมไม่ได้ มันจะเอามาใหญ่กว่าธรรมไม่ได้

ถ้ามันล้อกลมานะ ล้อกลผลมา เห็นไหม จี๊มันใหญ่กว่าธรรม ยอมจำนนกับจี๊ทั้งหมด ธรรมะต้องไปยอมจำนนกับจี๊ไหม ให้จี๊มันจี๊หัวไหม ให้จี๊มันใหญ่กว่าธรรมไหม มันเป็นไปได้หรือหอก ฉะนั้น ถ้าเราไม่ล้อกลนะ เราปล่อยให้เป็นตามความเป็นจริง เราทำของเรา ชีวิตนี้ เวลาโลกเขาจะเขาปากกัดดินถีบ เขาก็ทุกข์ยากของเขา ทุกข์ยากเพื่อความทุกข์ยากต่อไป ทุกข์ยากเพื่อความเกิดและความตาย เราเป็นพระเป็นเจ้านะ ถ้าเราจะทุกข์ยาก เราก็ทุกข์ยากเพื่อพ้นจากทุกข์

เวลาการประพฤติปฏิบัติของเรา เห็นไหม หลวงปู่มันท่านเล่าให้ครูบาอาจารย์ฟังมา ชีวิตของท่าน บิณฑบาตที่ไหน เขาไม่รู้เขาไม่เห็น อยู่กับความเป็นจริงอย่างนั้นนะ ถ้ามันจะทุกข์จะยาก จะทุกข์จะยากก็เพื่อจะพ้นจากทุกข์ ถ้าเราจะทุกข์จะยากเพื่อจะพ้นจากทุกข์ เราต้องมีกำลังใจ เราต้องทำความจริงของเรา เราต้องเข้มแข็งของเรา เพราะเราทำเพื่อเราไง ไม่ได้ทำเพื่อใครหรือทำเพื่อหัวใจดวงนี้ ทำเพื่อหัวใจของเรา ถ้าเราเอาหัวใจของเราพ้นจากกิเลสได้ เราเกิดมาชาตินี้ไม่เสียชาติเกิด เอวัง